

Tomasz Pudłocki, *Bielawska z Przybylskich Maria (1885–1971)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemysłań, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej;

zob. także Tomasz Pudłocki, *Bielawska z Przybylskich Maria (1885–1971)* [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. Andrzeja Meissnera, Kazimierza Szmyda, Rzeszów 2011 s. 38-39

BIELAWSKA z PRZYBYLSKICH Maria (1885–1971),
animatorka kultury.

Ur. 13 I w Jarosławiu jako córka Wilhelma, nauczyciela szkół średnich, i Klementyny Merak. W Przemyślu, gdzie ojciec był profesorem Seminarium Nauczycielskiego Żeńskiego, ukończyła szkołę wydziałową i w latach 1900/1901–1903/1904 Seminarium Nauczycielskie Żeńskie zdając tam 8 VII 1904 r. egzamin maturalny. W okresie 1 IX 1904–28 II 1905 r. pracowała w szkole żeńskiej im. św. Jadwigi. Później nie pracowała zawodowo. 11 VII 1907 r. poślubiła Stanisława Bielawskiego, profesora I Gimnazjum – małżeństwo pozostało bezdzielne.

Członek i długoletni prezes (w latach 1918–1934) I Koła TSL im. A. Asnyka w Przemyślu, w ramach którego w 1924 r. przyczyniła się do otwarcia Średniej Żeńskiej Szkoły Zawodowej połączonej ze Szkołą Gospodarstwa Domowego. Przez szereg lat, z ramienia Koła, była organizatorką zabaw abiturientek dla maturzystek i grona Państwowego i Prywatnego Seminarium Nauczycielskiego Żeńskiego. Uczestniczka uroczystości otwarcia większości okolicznych czytelni, bibliotek i szkół. Członek Zarządu

Głównego w Krakowie i wiceprzewodnicząca Zarządu Okręgowego TSL. Od 1905 r. członek „Sokoła”. W okresie oblężenia Twierdzy Przemysł pracowała w taniej kuchni Towarzystwa św. Wincentego à Paulo (1914–1915). Członek Zarządu Zjednoczenia Towarzystw Polskich. W 1927 r. należała do Komitetu Wykonawczego przemyskich obchodów Roku Asnyka. W marcu 1919 r. weszła w skład organizacji Opieka Nad Ubogimi Miasta Przemysła, powołanej z inicjatywy bp. Józefa Sebastiana Pelczara, od 2 I 1922 r. w Przemysłu – Komitetu Opieki nad Repatriantami z Rosji, od marca 1926 r. – Komitetu Obywatelskiego Pomocy dla Bezrobotnych. Radna miejska w latach 1928–1934.

Autorka licznych artykułów, m.in.: *W ciągłej pielgrzymce*, „Ziemia Przemyska” R. 16: 1930 nr 69 (52) z 23 XII s.2; *W ciągłej pielgrzymce. Wstęp do sprawozdania z działalności rocznej Koła TSL im. A. Asnyka*, tamże, R. 17: 1931 nr 12 z 21 III s.1–2; *Ku czci XXVII Zjazdu TSL* tamże, R. 8: 1922 nr 39 z 24 IX s. 2, *Kobieta a wybory*, tamże, R. 16: 1930 nr 57 (40) z 4 X s. 3; *Dwa listy. W 100 rocznicę wybuchu powstania listopadowego, 29 listopada 1830 r.*, tamże, R. 16: 1930 nr 65 (48) z 29 XI s. 2, nr 66 (49) z 6 XII s. 2, nr 67 (50) z 13 XII s. 2; *Piękny czyn obywatelski przemyskich kupców i przemysłowców*, tamże, R. 17: 1931 nr 18 z 2 V s. 3 oraz „Tygodnik Przemyski” R. 5: 1931 nr 19 z 17 V s. 3; *I Gwiazdkowa Loteria Książkowa TSL*, „Ziemia Przemyska” R. 17: 1931 nr 38 z 19 IX s. 3; *Rzut oka na pracę kulturalno-oświatową TSL na terenie miasta Przemysła i powiatu za przeciąg 15-lecia*, w: *Oświata to potęga. Wydawnictwo pamiątkowe z okazji 15-lecia niepodległości państwa polskiego*, cz.

2 pod red. J. Kopcia, Przemysł 1933, s. 21–22. Ogłosiła kilka nowel drukiem: *Za późno* („Ziemia Przemyska” R. 8: 1922 nr 14 z 2 IV s. 2, nr 15 z 9 IV s. 2, nr 16 z 16 IV s. 2–3); *W swoim świecie* („Tygodnik Przemyski” R. 5: 1931 nr 44 z 8 XI s. 3, nr 48 z 6 XII s. 2, nr 51 z 24 XII s. 2, R. 6: 1932 nr 14 z 10 IV s. 3), *Jeden dzień*, „Jednodniówka wydana przez Polskie Towarzystwo Higieniczne w Przemysłu na dochód kolonii wakacyjnych”, red. A. Skowronek, Przemysł 1928, s. 7–8, a także dłuższy artykuł o życiu i poezji Jadwigi Strokowej („Echo Przemyskie”, R. 22: 1917, n-ry: 10–11, 13, 15, 17, 19. W 1927 r. wydała broszurę *Tadeusz Kościuszko. Na pamiątkę sprowadzenia z Rapperswylu serca wielkiego wodza narodu polskiego*. Pisała też liczne nekrologi i sprawozdania.

Zmarła 15 czerwca 1971 r. w Przemysłu i została pochowana na cmentarzu głównym.

Bibliografia: Pudłocki T., *Maria Bielawska – w poszukiwaniu tożsamości kobiety aktywnej na prowincji okresu międzywojennego*, w: *Historia zwyczajnych kobiet i zwyczajnych mężczyzn. Dzieje społeczne w perspektywie gender*, pod red. D. Kałwy i T. Pudłockiego, Przemysł 2007, s. 43–62.